

Floraväktarläger i södra Närke – sammanställning av resultat

Under valborgshelgen 2026 ordnade Svenska Botaniska Föreningen ett floraväktarläger i södra Närke. Intresset att delta var stort. Det är så klart kul men baksidan av det myntet är att alla inte fick plats. I slutändan blev vi tjugofyra deltagare. De flesta av oss bodde i stugor på Tisarstrand Camping. Några från närområdet deltog i fältarbetet men bodde hemma.

Våra fokuserter under lägret var mellanlumner och cypresslumner som har många lokaler i området. Vi passade också på att floraväkta strandlumner, ryl, mosippa och backsippa. Både mosippa och backsippan visade sig vara i fin blom. De tre lumnerarterna omfattas av EU:s livsmiljödirektiv. Det innebär att Sverige som medlem i EU har förbundit sig att bevara dem. Ett led i det arbetet är att ha koll på hur det går för arterna och vart sjätte år rapportera deras tillstånd till EU.

Första kvällen samlades vi i finvädret för en introduktion, både till floraväkteri och till de arter vi skulle leta efter. Mellanlumner och cypresslumner är ju svåra att skilja så det var värdefullt att få titta på karaktärerna i detalj innan det sedan blev skarpt läge i skogen.

Under tre dagar åkte vi ut i mindre grupper åt olika håll och floraväktade. Första dagen gick över förväntan bra med många lokaler besökta och många återfynd. Följande dagar gick det lite trögare, med längre avstånd, svårare terräng och, skulle det visa sig, många utgångna lokaler.

Totalt besöktes 225 lokaler, varav 86 var lokaler för EU-arter och 20 var utpekade så kallade biogeo-lokaler. Allt är inrapporterat i projekt Floraväkteri Sverige i Artportalen. Så nu har vi lite bättre koll på hur det går för de här arterna i landskapet.

Stort tack till er som deltog!

Sofia Lund, Nationell samordnare för Floraväkteriet, 2026-05-12

Rylens skott skiljs från lingon på de sågade bladkanterna. Baksippan var trots att det var lite tidigt på året i fin blom. Arten växer ofta i vägkanter. Foton Owe Nilsson, Michael Andersson och Elisabet Hultberg.

Strandlummern liknar mest en mossas med intensivt gröna skott. Mosippan var i finaste blomning. Foton Elisabet Hultberg och Sofia Lund.

Mellanlumner NT & EU-art

Mellanlumner växer på torr sandig mark i tallskog. Skogen ska vara ljus och öppen och markvegetationen gles. När trädskiktet eller markvegetationen sluter sig får arten svårt att hävda sig och trängs undan. I Hallsberg och Askersunds kommuner finns ett stråk av sandiga marker där arten fortfarande har bra förutsättningar. Där hittades arten i såväl skog som kraftledningsgator. Längre ut i periferin hade många lokaler försvunnit, ofta på grund av skogsbruksåtgärder.

Under lägret besöktes 58 lokaler för mellanlumner. Återfynd gjordes på 42 av dem. Totalt räknades och/eller uppskattades 45 600 skott. 13 lokaler hyste runt tusen eller fler skott, på den rikligaste uppskattades antalet till tiotusen.

Cypresslumner EN & EU-art

Även cypresslumner växer på sandig mark, i öppen tallskog eller på hedar. Den behöver mycket ljus och gynnas av bränder. Här i Närke växer den tillsammans med mellanlumner men är betydligt fåtaligare. Cypresslumner är ännu känsligare än mellanlumner för igenväxning och sålunda går det sämre för den.

Under lägret besökte vi 15 lokaler för cypresslumner. Under följande vecka besökte Owe ytterligare en lokal. Vi återfann arten bara på fem lokaler. Totalt räknades 1 450 skott. En lite större lokal hyste 1 250 skott. På en del lokaler var det tveksamt om arten alls funnits tidigare eller om det varit mellanlumner som har misstagits för cypresslumner – det är ju två arter som är svåra att skilja och där man med tiden har svängt lite i vart man sätter gränsen mellan de två. Vi utgick från en artikel av Björn Nordzell i Svensk Botanisk Tidskrift 2022:2 som pedagogiskt visar på de artskiljande karaktärerna.

Strandlumner NT & EU-art

Strandlumner är en konkurrenssvag art som trivs i naken, fuktig, näringsfattig jord. Det kan vara på sjöstränder där varierande vattenstånd eller isskav håller stränderna öppna, öppen dy på myrmark, diken, vägkanter eller övergivna grustäcker.

Under lägret eftersöktes strandlumner på 13 lokaler. Bara på två av dem återfanns arter, på den ena bara något enstaka skott och på den andra uppskattades förekomsten till 200 kvadratmeter. Strandlumner är en av få floraväktararter där mängden ska anges i yta, det vanliga är ju annars att man räknar tuvor, plantor, stjälkar, strån eller skott.

Mosippa EN

Mosippa växer i glesa, sandiga tallskogar, öppna hedmarker och hagmarker med gles markvegetation. Arten har minskat påtagligt i södra delen av landet, främst till följd av ett skogsbruk som gynnar tätare skogar och näringstillförsel som gynnar gräs och andra växter.

Under lägret eftersöktes mosippa på 36 lokaler. Endast på tolv av dem kunde arten återfinnas. De platser där den fanns kvar var de som fortfarande vårdades. Där växte den ofta i små fläckar som aktivt hålls fria från konkurrerande vegetation. På elva av de tolv lokalerna med fynd rörde det sig om enstaka plantor. Bara på en lokal, i Vissbodamons naturreservat, räknades arten i större antal – hela 1 239 plantor. Totalt räknades 1 366 plantor.

Backsippa VU

Backsippa växer i mer eller mindre öppna miljöer på torr, helst sandig eller grusig mark. Det kan vara torrbackar, naturbetesmarker, hedar, åkerholmar, vägkanter eller glesa tallskogar.

Under lägret eftersökte vi backsippa på 43 lokaler. Under följande vecka besökte Owe ytterligare en lokal. Resultatet var nedslående. På 26 lokaler kunde arten inte återfinnas. I flera fall var miljön så förändrad så att arten får anses vara utgången. Totalt räknades 492 plantor/tuvor. Bara tre lokaler hyste fler än 50 plantor.

Ryl VU

Ryl är knuten till glesa tallskogar med stort ljusinsläpp, gärna på genomsläppliga mineraljordar eller hållmarker. Även ryl hotas av tätande trädsnitt och markvegetation.

Under lägret eftersöktes ryl på 15 lokaler. Bara på sex av dessa återfanns arten. Totalt räknades 306 skott.

Knärot VU

Knärot växer i mossrika barrskogar med lång kontinuitet, både i friska, fuktiga granskogar och i torra sandtallskogar. Arten hittas främst i skogsbestånd som är äldre än 120 år, det beror troligen på långsam spridning.

Knärot eftersöktes på 45 lokaler under lägret och återfanns på 21 av dem. Att arten på så många lokaler inte kunde återfinnas berodde bland annat på stora granbarkborreangrepp som på flera platser lett till att många träd dött och fallit med ett ökat ljusinsläpp som följd. Denna plötsliga förändring av miljön gynnar vissa arter och missgynnar andra. I andra fall handlade det om skogsbruksåtgärder eller tätande markvegetation med mycket ris. På de 24 lokalerna med fynd räknades totalt 6 447 skott. På 13 av lokalerna fanns fler än hundra skott. På en lokal uppskattades antalet till tusen skott.